

priority

**MESAČNÍK
ODBOROVÉHO ZVÄZU KOVO**

XXI. ročník

23. 01. 2013

1

Deficit dostaneme pod 3 %

Dane zostanú bez zmeny

V druhej polovici tohto roka by sa mala hospodárska situácia v Európe zlepšiť, čo by malo pomôcť aj snahe vlády znížiť deficit verejných financií pod 3 % hrubého domáceho produktu (HDP).

Avizuje to premiér Robert Fico (Smer-SD). „Som absolútny optimista a som presvedčený, že v roku 2013 nebude potrebné prijímať žiadne rozhodnutia v oblasti daní a zvládneme deficit pod 3 %,“ uviedol v Sobotných dialógoch Slovenského rozhlasu, vysielaných 12. januára 2013.

Kabinet podľa neho napriek zhoršenej ekonomickej situácii udržal vývoj verejných financií aj v roku 2012 blízko pôvodného plánu, ktorý stanovila ešte predchádzajúca vláda. „Vyzerať to tak, že deficit bude na úrovni 4,6 % alebo 4,7 %, čo je dobré, pretože nás potom dobre hodnotia aj z pohľadu dôveryhodnosti,“ podčiarkol šéf exekutívy. (r)

Nepotvrdili sa očakávania analytikov

Konkurzov bolo menej

Počet povolených konkurzov a reštrukturalizácií sa na Slovensku vlnami medziročne mierne znížil.

Nepotvrdili sa tak očakávania analytikov, že počet bankrotov porastie v súvislosti s novelizáciou zákona o konkurze a reštrukturalizácii. V roku 2012 zaznamenala SR 362 vyhlásených konkurzov, čo predstavuje oproti roku 2011 pokles o 30, to je o 7,65 %. V 1. štvrtroku bolo vyhlásených 120 konkurzov. Naopak, v 2. štvrtroku zaznamenala SR nízky počet vyhlásených konkurzov – iba 62. Za posledné štyri roky bol taký nízky počet vyhlásených konkurzov iba v 1. kvartáli 2009, ešte pred nástupom hospodárskej krízy.

Z hľadiska podielu počtu vyhlásených konkurzov k počtu subjektov realizujúcich svoju podnikateľskú činnosť v danom kraji bol najvyšším v roku 2012 Bratislavský kraj. Naopak, najnižšie podiely vyhlásených konkurzov boli vlni v Nitrianskom a Trenčianskom kraji.

V roku 2012 bolo v SR povolených 90 reštrukturalizácií. Oproti roku 2011 ich počet klesol o 9, čiže o 9,09 %. V porovnaní s počtom vyhlásených konkurzov je podľa spoločnosti dlhodobo zrejmé, že reštrukturalizácie sa ako alternatíva konkurzov využívajú v relatívne malej miere. (r)

Nízky počet voľných miest

Prvý je Bratislavský kraj

Na Slovensku je voľných 4251 pracovných miest.

Takýto počet bol podľa posledných štatistík voľný ku koncu roka, pričom najviac ich zaznamenal Bratislavský kraj. Tam ich bolo presne 764. Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) SR nasledovali Trenčiansky (703), Prešovský (616) a Nitriansky (507), Žilinský (474), Trnavský (446) a Banskobystrický kraj (378). Najmenej neobsadených pracovných ponúk bolo v Košickom kraji (363). Spolu však ku koncu roka evidovali na úradoch práce niekoľkonásobne viac ľudí, než je voľných miest, a to 419 369 uchádzačov o zamestnanie. Na jedno neobsadené pracovné miesto tak pripadá 99 evidovaných nezamestnaných. (r)

Dva roky bezvýsledného hľadania

Prešovský kraj vedie

Každý tretí Slovák bez práce si ju nevie opätovne nájsť dlhšie ako dva roky.

Ako vyplýva z údajov ÚPSVaR SR, ide presne o skupinu 131 933 nezamestnaných. Najviac, 32 605 takýchto ľudí je v Prešovskom kraji. Vysoké čísla vykazujú aj Košický a Banskobystrický kraj. V každom je približne po 29 tisíc ľudí bez práce dlhšie ako 24 mesiacov. Naopak, najmenej ich je podľa údajov ústredia tradične v Bratislavskom kraji, a to 2644. Spolu na úradoch práce evidovali 376 638 disponibilných uchádzačov o zamestnanie, čo znamená takmer 14-% mieru evidovanej nezamestnanosti. (r)

Poberajú aktivačný príspevok

Odkázaných takmer 60 000

Aktivačný príspevok poberalo na Slovensku koncom roka 59 826 ľudí.

Najviac poberateľov, 17 984, bolo v Prešovskom kraji, teda v oblasti s vysokou nezamestnanosťou. Po ňom, tiež s vysokými číslami, nasledovali Banskobystrický (16 317) a Košický kraj (15 930). Pod 5000 poberateľov bolo v Nitrianskom (4236), Žilinskom (2797), Trenčianskom (1482) a Trnavskom kraji (943). Najmenej ich bolo tradične v Bratislave, konkrétne 137. Tento príspevok v sume 63,07 eura patrí občanovi a každej osobe, ktorá sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzuje. (r)

● Snímka na 1. strane je zo zeleno značeného turistického chodníka z hradu Lietava do Lietavskej Svinnej

Najväčšie víťazstvo v ľudskom živote je odpustiť tomu, kto ublížil, stať sa priateľom tomu, kto priateľstvo porušil, zachovať vernosť tomu, kto ju zradil. To praje všetkým kovákom redakcia.

Dve tretiny opýtaných neveria, že sa budú mať lepšie

Problémom sú základné náklady

Do nového roka vstúpili vyše dve tretiny opýtaných Slovákov s predstavou, že sa v ňom nebude mať lepšie.

Najviac sa obávajú, ako zvládnu základné náklady na život, ktoré tvoria väčšinu ich výdavkov. Vyplýva to z prieskumu medzinárodnej agentúry YouGov pre spoločnosť Provident Financial, do ktorého sa zapojilo 11 000 ľudí nielen zo Slovenska, ale aj z Českej republiky, Maďarska, Poľska, Rumunska a Mexika. Obavy z financovania svojich životných nákladov má podľa prieskumu 68 percent ľudí z týchto krajín. Asi 11 percent opýtaných trápí zase strach z nezamestnanosti a štyri percentá majú obavy z výdavkov na vzdelanie a zdravie. Zatiaľ však čo Európania uvádzali v pries-

kume životné náklady ako ich hlavný dôvod obáv, v Mexiku to bolo len 13 percent opýtaných. V tejto rastúcej latinskoamerickej ekonomike vzbudzuje neistotu hlavne kriminalita v okolí bydliska a nezamestnanosť (28 percent).

Z prieskumu vyplynulo, že traja z piatich ľudí (60 percent) očakávajú, že hospodárska situácia v ich krajine sa v nasledujúcich dvanástich mesiacoch zhorší. Tento nedostatok dôvery je citeľne vyšší najmä v Českej republike (68 percent), Poľsku (67 percent) a na Slovensku (66 percent). V Maďarsku takmer polovica ľudí (45 percent) očakáva, že sa hospodárska situácia v ich krajine veľmi zhorší. Väčší optimisti ohľadom stability ekonomiky a pozitívneho vývoja sú v Mexiku a Rumunsku. (r)

Ekonomika SR dosiahla vlni 94 % výkonu ČR

Kým pri rozdelení spoločného československého štátu pred 20 rokmi dosahoval výkon slovenskej ekonomiky len zhruba 60 % českého hospodárstva, v roku 2011 to už bolo 90 % a vlni až 94 %.

Za úspešné dobiehanie výkonu českej ekonomiky vďaka SR najmä vysokej produktivite práce, ktorá sa skombinovala s relatívne nízkymi nákladmi na pracovnú silu. A to aj napriek tomu, že najmä počas 90. rokov minulého storočia prevýšil rast nákladov na prácu aj rast produktivity.

V produktivite práce meranej ako

hrubý domáci produkt (HDP) na jedného zamestnanca dobehla SR Českú republiku v roku 2007. V súčasnosti je produktivita práce v SR približne o 10 % vyššia ako v Čechách. Pritom priemerné náklady práce na jedného pracovníka na Slovensku naďalej výraznejšie zostávajú za Českou republikou. V roku 2012 to bolo podľa odhadov Európskej komisie (EK) o takmer 13 % menej.

Otvorenosť slovenskej ekonomiky, ktorá je meraná ako súčet exportov a importov k HDP, vzrástla zo 117 % v roku 1993 na 186 % v roku 2012.

(r)

Najbližšie číslo PRIORÍT
vyjde 20. 2. 2013

Krátke zastavenie...

Nikto nezabráni tomu, aby čas nepoznačil naše kroky, náš dych, naše myšlienky. Tomu sa skutočne nedá zabrániť. Dá sa však spríjemniť každá minúta nášho života vtedy, ak máme krásne spomienky na ľudí, s ktorými sme strávili, aj keď len krátky úsek nášho života.

Na mojom maturitnom oznámení bolo uvedené toto pranie:

„Život môj, nech sa čo chce stane, či budeš radostný, či plný múk, splň mi len toto jedno pranie, skromné sťa margarétka z našich lúk, aby mi nikdy nevyschli dlane od pevných stískov kamarátskych rúk.“

A som šťastná, že sa mi toto pranie, aj vďaka práci v OZ KOVO, do bodky splnilo. Stretla som fantastických ľudí, kamarátov do dažďa i do slnka. Spomínam tiež na zložitú chvíľu, keď zamestnanci opúšťali rozkradnuté podniky, keď nedostali ani to, na čo po vykonanej práci mali nárok.

Je však krajšie, keď je možnosť spomínať s ľuďmi, ktorí boli našimi kolegami.

Preto sa chcem poďakovať za možnosť osobne sa stretnúť s kolegami Banskobystrického kraja, ktoré organizuje môj nástupca Paľko Kúš, spolu s kolegami na Metodickom pracovisku Banská Bystrica každé dva roky. Srdečná vďaka patrí aj predsedovi Emilovi Machynovi, ktorý si našiel čas a prišiel medzi nás.

Pretože je začiatok roku 2013, prajem všetkým odborárom OZ KOVO krásne chvíľe v kruhu blízkych, zdravie, šťastie a pevné stisky kamarátskych rúk každý deň ich života.

*Bývalá členka predsedníctva Rady OZ KOVO za Banskobystrický kraj
Terka Ďuríková*

Začali produkovať biomasu

Žiadny odpad sa nevyváža na skládku

Trnavská automobilka PSA Peugeot Citroën Slovakia v spolupráci s Centrom výskumu rastlinnej výroby (CVRV) Piešťany spustila na jeseň 2012 projekt produkcie biomasy pre bioenergetické využitie.

Potenciál zelenej biomasy trávnatých a d'atelinovo-trávnatých porastov na voľných plochách, ktoré automobilka bezplatne poskytnie vedeckému ústavu, sa využije na produkciu zelenej energie. Ide o pilotný projekt na Slovensku, aj v rámci skupiny PSA Peugeot Citroën. Voľné plochy v rámci areálu automobilky, ako informoval jej hovorca Peter Švec, majú potenciál vyprodukovať ročne až 1000 ton biomasy, z ktorej sa v bioplynovej stanici získa viac ako 200 MWh elektrickej energie a 220 MWh tepla. Zároveň vypestované trávnaté porasty dokážu viazať oxid uhličitý v množstve viac ako 60 ton ročne.

„Takéto využitie pôdy bude mať aj pozitívne environmentálne dopady na životné prostredie, najmä na zníženie prašnosti a erózie v areáli, na udržiavanie vody a oxidu uhličitého v pôde. Kooperácia predstavuje aj príspevok automobilového závodu k rozvoju a využívaniu obnoviteľných zdrojov energie. Trnavská automobilka takto praktickým spôsobom napĺňa stratégiu trvalo udržateľného rozvoja a prispieva k rozvoju vedy a výskumu na Slovensku,“ vysvetlil P. Švec.

Koniec projektu je naplánovaný na rok 2017. „Počas piatich rokov získa CVRV dostatok skúseností s využitím trávnatých porastov na produkciu bioplynu tak, aby výsledky výskumu mohli byť široko aplikované. Energetický potenciál využitia biomasy je na Slovensku obrovský a našou snahou je preto inšpirovať aj ostatných k podpore a rozvoju využívania obnoviteľných zdrojov energie,“ doplnil Ladislav Halász z oddelenia ochrany životného prostredia PSA Peugeot Citroën Slovakia.

Produkcia odpadov v trnavskej automobilke v pomere na jedno vyrobené vozidlo sa v roku 2012 znížila o 6 %. Objem emisií prchavých organických látok počas uplynulého roka klesol o 5 %. Spotreba elektrickej energie na jedno vyrobené vozidlo sa v roku 2012 medziročne znížila až takmer o 17 % a spotreba vody o 8 %. Žiadny odpad vyprodukovaný pri výrobe automobilov alebo v administratíve sa nevyváža na skládku odpadov.

Úrady práce ponúkajú vyše 500 voľných miest v zahraničí

Najviac ich je v Nemecku - 228

Slovenské úrady práce v rámci projektu EURES ponúkajú aktuálne pre nezamestnaných 513 pracovných miest v ostatných členských krajinách EÚ.

Najviac ich je v Nemecku (228) a Španielsku (100). S niekoľkými desiatkami voľných pozícií nasledujú krajiny ako Veľká Británia či Holandsko. Firmy zo zahraničia majú záujem najmä o pracovníkov v priemyselnej výrobe, zdravotníctve a sociálnej starostlivosti. Dlhodobý je pritom dopyt po ošet-

rovateľkách najmä v nemecky hovoriacich krajinách. Slováci sa však môžu uplatniť aj ako pracovníci v hoteloch, reštauráciách alebo obchodných službách, výskume a vývoji.

Projekt EURES, Európske služby zamestnanosti, je projekt Európskej komisie (EK), pričom v SR ho zastrešuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) SR. Poradcovia a asistenti úradov práce majú tak za úlohu sprostredkovanie informácií občanom, evidenciu voľných miest a organizovanie výberových konaní.

(r)

Nezamestnané ženy

Na Slovensku je viac nezamestnaných mužov ako žien.

Podľa posledných štatistík Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) SR za november tohto roka žien bolo 203 907, pričom disponibilných z nich bolo iba necelých 200 tisíc. Najviac nezamestnaných žien vykazujú na východe krajiny, v Prešovskom (39 811) a Košickom kraji (36 177). Trojicu regiónov s najvyšším počtom žien bez práce uzatvára Banskobystrický kraj, kde ich je 34 481. Najmenej ich je tradične v Bratislavskom kraji, a to 10 752. Spolu na úradoch práce evidovali 376 638 disponibilných uchádzačov o zamestnanie, čo znamená takmer 14-% mieru evidovanej nezamestnanosti. Celkovo ich počet však predstavoval viac ako 400 tisíc ľudí. V takom prípade sa do počtu zarátajú aj nepracujúci, ktorí nemôžu okamžite nastúpiť do zamestnania.

(r)

Pod'akovanie

Pri mojom odchode do dôchodku sa chcem s najväčšou úctou poďakovať pracovníkom Metodického pracoviska v Banskej Bystrici – Pavlovi Kúšovi, Vladimírovi Filipčovi, Ladislavovi Filipkovi a Olge Rossovej – za všetku podporu, ktorú mi poskytli pri výkone mojej práce. Ďakujem im za profesionálne zvládnutie pomoci a za dlhoročnú obetavosť v môj prospech a v prospech odborových organizácií, ktoré som zastupovala.

Do ďalších rokov práce im prajem veľa zdravia, elánu a spomenutej profesionality.

Margita Marcinková, OZ KOVO Dolný Kubín, Združená odborová organizácia pri spoločnostiach MAHLE, NOBEL, KO-REMO TOOL a KOVOHUTY

(r)

Čo sa rozumie pod pojmom údržba? Podľa európskej normy EN 13306 údržba znamená „kombináciu všetkých technických, administratívnych a riadiacich činností počas životného cyklu predmetu s cieľom jeho udržania alebo obnovy do stavu, v ktorom môže vykonávať požadovanú činnosť“.

Údržba je všeobecným termín pre množstvo úloh vykonávaných v rôznych druhoch odvetví a vo všetkých druhoch pracovných prostredí. K činnostiam údržby patria:

kontrola, skúšanie, meranie, výmena, úprava, oprava, udržiavanie, zisťovanie porúch, výmena dielov, servis, mazanie, čistenie.

Údržba je dôležitá na zabezpečenie neustálej produktivity, výrobu výrobkov vysokej kvality a udržanie konkurencieschopnosti podniku. Ovplyvňuje však aj bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci dotknutých zamestnancov vo výrobnom procese.

Správna údržba je v prvom rade základným predpokladom udržania bezpečnosti a spoľahlivosti strojov a pracovného prostredia. V druhom rade predstavuje údržba ako taká veľmi nebezpečnú činnosť a musí sa vykonávať bezpečne prostredníctvom dodržania ochranných opatrení v prípade zamestnancov údržby a ďalších ľudí na pracovisku.

Nebezpečenstvá a riziká súvisiace s údržbou

Okrem rizík, ktoré súvisia s každým pracovným prostredím, sa činnosti údržby týkajú aj ďalšie špecifické riziká. Patria k nim práca počas prebiehajúcich pracovných procesov a v úzkom kontakte so strojmi. Počas bežnej prevádzky zvyčajne pravdepodobnosť výskytu ľudskej chyby, ktorá by mohla spôsobiť úraz, znižujú automatické systémy. Na rozdiel od bežnej prevádzky sa však pri činnostiach údržby nedá do požadovanej miery znížiť priamy kontakt za-

BOZP pri práci na údržbe strojov, prostriedkov a pracovného

mešťanca so strojom, pretože údržba vyžaduje úzky kontakt zamestnanca s pracovnými procesmi. Údržba často prináša nezvyčajnú prácu, nezvyčajné úlohy a často sa vykonáva v mimoriadnych podmienkach, napríklad práca v uzavretých priestoroch.

Činnosti údržby zvyčajne obsahujú demontáž a opätovnú montáž, a to často v prípade komplikovaných strojov. S tým môže súvisieť veľké riziko ľudskej chyby, čím sa zvyšuje riziko výskytu úrazu. K údržbe patria meniace sa úlohy a pracovné prostredie. To sa týka najmä zmluvných zamestnancov. Ale na pracoviskách sa môžu nachádzať aj zamestnanci iných firiem ako dodávatelia údržby, resp. servisu formou subdodávok. Subdodávateľstvo je faktorom, ktorým sa bezpečnosť a zdravie ešte komplikujú, keďže veľké množstvo úrazov a nehôd sa týka údržby vykonávanej v rámci subdodávateľstva. Práca pod časovým tlakom je pre činnosti údržby bežná, a to najmä v prípade zastavenia prevádzky alebo opráv s vysokou prioritou.

Nebezpečenstvá, riziká a účinky na zdravie

Keďže údržba sa vykonáva vo všetkých odvetviach a na všetkých pracoviskách a týka sa množstva rôznych úloh, súvisí s ňou aj množstvo rôznych nebezpečenstiev.

Fyzické nebezpečenstvá: hluk a vibrácie, nadmerné teplo a chlad. Žiarenie (ultrafialové žiarenie, röntgenové žiarenie, elektromagnetické polia), vysoká fyzická záťaž.

Ergonomické riziká: v dôsledku zlej konštrukcie strojov, nesprávnych procesov a zle usporiadaného pracovného prostredia z hľadiska údržby môže byť ťažké dostať sa k predmetom, na ktorých je potrebné vykonať údržbu, vykonávajú sa namáhavé pohyby (ohýbanie, kľáčanie na kolenách, dosahovanie, tlačenie a ťahanie, práca v uzavretých miestnostiach). Bežné úlohy: vŕtanie, brúsenie, pilovanie, pieskovanie, práca vonku, údržba priemyselného podniku (napr. rúr a kotlov, chladiacich zariadení), zvarovanie, kontrola potrubia, údržba koľají. Možné účinky na zdravie: problé-

my so sluchom v dôsledku hluku, ochorenia a poškodenia podporno-pohybovej sústavy.

Chemické nebezpečenstvá: azbest, sklenené vlákna, výpary, plyny, prach (napr. asfaltové výpary, výfukové plyny, kryštalická silica), rozpúšťadlá.

- Bežné úlohy: údržba budov, oblúkové zvarovanie, vykonávanie práce v uzavretých miestnostiach, práca v autoopravniciach, údržba priemyselných zariadení obsahujúcich nebezpečné chemikálie.
- Možné účinky na zdravie: dýchacie problémy, astma z povolania, alergie, azbestóza, rakovina.
- Biologické nebezpečenstvá: baktérie, pleseň a hubovité plesne.
- Bežné úlohy: údržba v kanalizačných čistiarňach, údržba na pracoviskách, kde sa pracuje s biologickými prostriedkami, napríklad v laboratóriách, údržba miest, kde sa často šíria baktérie, plesne a hubovité plesne, napríklad klimatizácie.
- Možné účinky na zdravie: dýchacie problémy, astma, alergie, legionárska choroba.
- Psychosociálne rizikové faktory: časový nátlak, práca na zmeny, práca cez víkendy, práca v noci, nepretržitá pracovná dostupnosť a nepravidelné pracovné hodiny, práca so zamestnancami dodávateľov/s niekoľkými dodávateľmi - komunikačné problémy.
- Možné účinky na zdravie: pracovný stres, únava, zvýšené riziko úrazu. Vysoké riziko všetkých druhov úrazov.

Množstvo úrazov súvisí s pracovným vybavením a s údržbou strojov, napr. zachytenie pohyblivými časťami strojov, neočakávané spustenie stroja, pády z výšok, úrazy v dôsledku padajúcich predmetov, smrť spôsobená elektrickým prúdom, zasiahanie elektrickým prúdom, popáleniny, uzavreté priestory, zadusenie, výbuch, požiar.

pracovních prostredia

Bezpečnejšie a zdravšie pracoviská prostredníctvom primeranej údržby

Pravidelná údržba zohráva pri odstraňovaní rizík na pracovisku dôležitú úlohu a zabezpečuje bezpečnejšie a zdravšie pracovné podmienky. Nedostatočná alebo neprimeraná údržba môže spôsobiť závažné a smrteľné úrazy alebo zdravotné problémy.

Úrazy sa stávajú v dôsledku chybných elektroinštalácií (káblov, zástrčiek, zariadení), šoky a popálenia, požiare, vznietenie v potenciálne horľavých alebo výbušných prostrediach. Úrazy sa stávajú v dôsledku nevykonávania pravidelnej kontroly a údržby zdvíhacích zariadení, zdvíhacie reťaze sú znečistené/zhrdzavené a zlyhávajú, čo spôsobuje pád ťažkého bremena. Úrazy sa stávajú v dôsledku nedostatočnej údržby pracovných plôch, podláh a ciest, nerovné, výmoľové, šikmé alebo šmykľavé povrchy spôsobujú nehody vysokozdvížných vozíkov, pošmyknutia a potknutia. Prach predstavuje možné riziko pre zdravie zamestnancov. Údržba zariadení na znižovanie prašnosti je pri všetkých procesoch, pri ktorých sa vytvára prach, mimoriadne dôležitá na predchádzanie expozícií prachu v prípade zamestnancov vetracie otvory nesmie nič blokovať a v prípade poškodenia sa musia opraviť filtre je potrebné pravidelne udržiavať podľa odporúčaní výrobcu.

Pri údržbe je veľmi dôležitá predpísaná pravidelnosť servisných zásahov. Pravidelná údržba je základným predpokladom udržania bezpečnosti a spoľahlivosti zariadení, strojov a pracovného prostredia. Nedostatočná alebo neprimeraná údržba môže spôsobiť nebezpečné situácie, pracovné úrazy a zdravotné problémy. Údržba je veľmi nebezpečná činnosť, predstavujúca riziko vyplývajúce zo samotnej jej podstaty. Údržba sa vykonáva vo všetkých odvetviach a na všetkých pracoviskách. Preto sú pracovníci údržby častejšie vystavení rôznym nebezpečenstvám než iní zamestnanci.

Spracoval:
odbor VZD a BOZP Bratislava

Obyvatelia Podpoľania protestovali

Darovali im fľašku s kyanidom

Okolo 1000 účastníkov mal začiatkom decembra 2012 míting pred budovou Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici, ktorý zorganizovali občianski aktivisti, odborári a obyvatelia niekoľkých obcí Podpoľania.

Protestovali tak proti vydaniu rozhodnutia o určení dobývacieho priestoru pre spoločnosť EMED Slovakia.

Zástupcovia Občianskeho združenia Podpoľanie nad zlato odovzdali vedeniu úradu okrem odvolania voči rozhodnutiu aj fľašku s „kyanidom“, ktorý má v prípade, že sa zlato pri Detve bude ťažiť, slúžiť na lúhovanie zlatonosnej hominy. Účastníci mítingu potom prešli pred Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK), kde vyjadrili svoje rozhorčenie nad tým, že „samosprávny kraj s určením dobývacieho priestoru nemá problém“.

„Do Banskej Bystrici sme dnes prišli preto, že Obvodný banský úrad v B. Bystrici neprekročil svoj tieň a určil dobývací priestor pre ťažbu

zlata v lokalite Biely vrch, a to napriek nesúhlasným stanoviskám miest, združení, majiteľov pozemkov, dotknutých firiem,“ povedal zástupca združenia Roman Podhradský.

Výstupom protestného mítingu bol otvorený list predsedovi vlády SR, v ktorom ho občania vyzývajú, aby sa z výkonu svojej moci zasadil o to, aby v danej lokalite nedošlo k ťažbe, ktorá je podľa nich škodlivá voči prírode a životnému prostrediu. „Definitívnym riešením by bola zmena legislatívy, ktorá by rešpektovala pranie občanov,“ dodal. Akciu v Banskej Bystrici označil ako spontánny protest obyvateľov regiónu, ktorí sami prišli s iniciatívou urobiť čosi proti rozhodnutiu štátneho úradu. Účasť napriek mrazu považuje za veľmi dobrú. (r)

Na obrázkoch: Dušou protestného mítingu bol predseda ZO OZ KOVO spoločnosti PPS Group Detva Stanislav Lupták (obrázok vľavo hore). Výstupom protestného mítingu bol otvorený list predsedovi vlády SR (obrázok vpravo hore). Pohľad na časť účastníkov protestného mítingu.

Od 1. januára sa z dividend odvádzajú zdravotné odvody vo výške 14 %

Vyššie odvody z podielu na zisku

Z vyplatených podielov na zisku sa od 1. januára tohto roku platia vyššie zdravotné odvody.

Na základe novely zákona o zdravotnom poistení, ktorá nadobudla platnosť práve od Nového roka, sa sadzba poistného zvýšila z 10 % na 14 %. Vyššia sadzba po novom platí aj pre zdravotne postihnuté osoby, ktoré do konca minulého roka odvádzali poistné vo výške 5 %. Táto zmena sa vzťahuje na všetky dividendy, ktoré sa vyplácajú zo zisku obchodnej spoločnosti

alebo družstva. Vyššia sadzba takisto platí aj pre podiely na zisku pre tichého spoločníka alebo zamestnanca, ktorý nemá účasť na základnom imaní spoločnosti alebo družstva. Od začiatku roka majú dividendy podľa novely samostatný vymeriavací základ vo výške 120-násobku priemernej mesačnej mzdy, ktorá je 786 eur. Pre tento rok tak dosiahne vymeriavací základ sumu 94 320 eur, pričom najvyššia suma zdravotných odvodov z podielu na zisku dosiahne 13 205 eura. (r)

Platia nové pravidlá v pracovnej legislatíve

Dohodári i odborári po novom

Od 1. januára 2013 platia nové pravidlá v pracovnej legislatíve, v Zákonníku práce. Nové pravidlá sa dotýkajú dohodárov, odborárov či ustanovení o práci nadčas, ako aj výpovedných lehôt.

Podľa zmien sa niekoľko stotisíc dohodárov čiastočne vyrovnáva výhodami a svojím pracovným postavením zamestnancom. Podľa predkladateľa, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa rozširuje pokrytie dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru o viaceré ustanovenia. Na dohodárov sa po novom primerane vzťahujú ustanovenia o pracovnom čase, teda o nadčasovej práci či pracovnej pohotovosti. Tiež majú možnosť ospravedlnenia v prípade neprítomnosti zo zdravotných dôvodov. Dohodárov sa budú týkať aj ustanovenia o minimálnej mzde, keďže sa dohody stali pracovným pomerom. Nemajú však nárok na dovolenku, aj keď to pôvodne rezort plánoval zaviesť. Ostatné ustanovenia o odmeňovaní zamestnancov, ako napríklad nárok na stravné, sa na nich tiež nevzťahujú. Zákonník však umožňuje, aby sa na nich odbory a

firmy dohodli v kolektívnej zmluve.

Novela pracovného kódexu priniesla aj zmeny vo výplate odstupného. Budú mať naň nárok zamestnanci, ktorí odpracovali vo firme nepretržite aspoň dva roky. Maximálna hranica je štvormesačné odstupné pre zamestnancov, ktorí robili pre jednu spoločnosť celkovo viac ako 20 rokov.

Po novom tiež nie je možné dohodnúť v kolektívnej zmluve, aby zamestnávateľ mohol nariadiť alebo dohodnúť rozsah práce nadčas nad limit ustanovený v zákone, teda 400 hodín ročne. „Tým sa ruší možnosť dohodnúť v kolektívnej zmluve úpravu, ktorá je pre zamestnanca nevýhodnejšia, než ustanovuje zákon,“ vysvetlil rezort práce. Pracovníci tak môžu ročne odpracovať najviac 400 hodín nadčasov, pričom 150 z nich im môže nariadiť zamestnávateľ bez ich predošlého súhlasu. Výnimkou je zdravotnícky personál, ktorý môže podľa zákona odpracovať až 250 hodín nariadených zamestnávateľom. (r)

Od nového roka sú dohody zodvodnené

Pracovníci na dohodu musia platiť

Práca na dohodu sa od januára tohto roka zodvodnila, pričom výška odvodov sa rozdelila podľa viacerých skupín ľudí.

Študenti, invalidní a výsluhoví invalidní dôchodcovia musia platiť 29,8 % na celé dôchodkové poistenie, taktiež garančné aj úrazové. Výnimkou sú študenti do 18 rokov, ktorí sú oslobodení od platenia odvodov, ak ich odmena presiahne 66

eur. Rovnaké oslobodenie sa týka pri študentoch nad 18 rokov s odmenou nad 155 eur. Ďalšou skupinou sú starobní a výsluhoví dôchodcovia. Zo zárobku okrem dane z príjmu odvedú 23,8 % na starobné dôchodkové poistenie a do rezervného fondu solidarity. Všetci ostatní pracovníci na dohodu budú platiť odvody 48,6 %, teda všetky sociálne a zdravotné odvody ako zamestnanci na klasický pracovný pomer. (r)

Cieľom je zamedzenie zneužívania

Efektívnejšie

Zámerom zmien v príspevkoch poskytovaných cez úrady práce nie je riešiť šetrenie verejných financií. Na tlačovej konferencii v Bratislave 11. januára 2013 na to upozornil minister práce Ján Richter (Smer-SD).

„Nemáme záujem znižovať objemy, máme záujem zefektívniť jednotlivé nástroje,“ zdôraznil šéf sociálneho rezortu. Cieľom tak je efektívnosť, odstránenie plošnosti cez lepšiu adresnosť a zamedzenie zneužívaniu týchto príspevkov. Po novom má cez návrh novely zákona o službách zamestnanosti, ktorú už odsúhlasila vláda SR, na úradoch práce vzniknúť Výbor pre otázky zamestnanosti. Ten bude mať za úlohu schvaľovať poskytovanie príspevkov aktívnej politiky trhu práce, na ktoré nie je právny nárok. Dôvodom je adresnosť a tiež zmena niektorých právne nárokovateľných opatrení na nenárokovateľné. Od mája tohto roka tak nebude na ne automatický nárok. Tým sa podľa ministra vytvoria podmienky na lepšie zohľadňovanie situácie na regionálnych trhoch práce. Okrem týchto zmien dôjde aj k zrušeniu viacerých príspevkov, a to z dôvodu ich nízkej miery využívania alebo nedostatku financií v štátnej kase. Ide napríklad o príspevok na zapracovanie znevýhodneného uchádzača o zamestnanie, ktorý v roku 2011 využilo iba 195 ľudí. Zároveň dochádza k zmenám aj pri doterajšom pravidelnom a povinnom hlásení sa evidovaných uchádzačov o zamestnanie na úradoch práce. Táto mesačná periodická návšteva sa ruší. (r)

MONITOR

Vláda chce udržať U.S. Steel v SR

Vláda SR plánuje ponúknuť americkej spoločnosti U.S. Steel úľavy na poplatkoch za elektrinu.

Chce tak zabrániť tomu aby firma predala svoju oceliarenú na východe Slovenska, čo by mohlo spôsobiť hromadné prepúšťanie tamjších pracovníkov. Informoval o tom denník Hospodárske noviny (HN) z 9. januára 2013. „Je dôležité vzhľadom na význam tejto spoločnosti, ale aj podpory zo strany štátu, hľadať účinnú pomoc,“ povedal pre denník hovorca rezortu hospodárstva Stanislav Jurikovič. Pomocou pre

podnik by malo byť zníženie takzvaných prepojavacích poplatkov za elektrinu pre samovýrobcov elektriny, ktorým je aj hutnícka spoločnosť. Tej poplatky začiatkom minulého roka narástli kvôli rozhodnutiu regulačného úradu. Možnú pomoc vo forme zníženia prepojavacích poplatkov však musí ešte podľa HN odsúhlasiť rezort financií na čele s ministrom Petrom Kažimírom. Nižšie poplatky pre U.S. Steel totiž môžu spôsobiť finančný výpadok v príjmoch štátneho rozpočtu, ktorý by ohrozil cieľ vlády udržať tento rok deficit verejných financií pod 3 % hrubého domáceho produktu (HDP).

Slováci prišli o 3000 pracovných miest

Tri firmy z oblasti oceliárstva, gumárstva a elektrotechniky neprídu po zvažovaní podnikat' na Slovensko.

Podľa informácií Hospodárskych novín ich odradila kríza a nedostatočná výška štátnej pomoci. Krajina tak prišla o tri veľké investície, ktoré mali dať prácu celkovo až 3000 ľuďom. „Pre dianie v eurozóne žiadali nereálne vysokú dotáciu, ktorú sme im nemohli poskytnúť. Jeden investor sa navyše rozhodol projekt celkovo zamraziť a neexpandovať,“ vysvetlil pre

Hospodárske noviny šéf Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) Robert Šimončík. SARIO neuviedlo, o aké firmy ide. Podľa denníka však má ísť o nemecký oceliarsky gigant ThyssenKrupp, ktorý zvažoval postavenie závodu v Prešove a zamestnanie 1000 ľudí. Druhým má byť indický investor podnikajúci v gumárstve a tretím francúzsky pôsobiaci v obchode s elektrotechnikou. Všetci traja mohli reinvestovať 250 miliónov eur.

(r)

RADÍME

Dohoda má viacero výhod

Skončenie pracovného pomeru dohodou má v porovnaní s výpovedňou viaceré výhody.

„Ak sa zamestnávateľ a zamestnanec dohodnú na skončení pracovného pomeru, pracovný pomer sa skončí dohodnutým dňom,“ vysvetľuje jednu z výhod dohody advokát Dušan Nitschneider. Tento deň pritom nemusí byť pracovným dňom a nemusí byť ani pevne určený. Dohodu totiž možno ohraničiť napríklad dobou potrebnou na dokončenie prác či skončením práceneschopnosti pracovníka. Vždy však musí byť skončenie pracovného pomeru určená tak, aby nevznikla pochybnosť o dni, ktorým sa pracovný pomer má skončiť. Zákon požaduje pre dohodu o skončení pracovného pomeru písomnú formu. Nedostatok písomnosti však na rozdiel od výpovede neznamená neplatnosť

dohody, a teda aj dohoda uzatvorená ústne je platná. „Z dôvodu právnej istoty pre obe strany je však vždy vhodné vyhotoviť písomné znenie dohody, a to aj s ohľadom na administratívne a evidenčné povinnosti,“ dodáva advokát.

Jednou z najväčších výhod dohody je podľa D. Nitschneidera jej flexibilita. Strany totiž jej prostredníctvom môžu skončiť pracovný pomer prakticky kedykoľvek a za podmienok výhodných alebo aspoň akceptovateľných pre obe strany. Pri dohode sa zároveň neuplatňuje ochranná doba, kedy nemožno zamestnancovi dať výpoveď v období práceneschopnosti či materskej dovolenky. Tiež nie je potrebné, aby zamestnanec odpracoval celú výpovednú dobu, strany si môžu určiť deň skončenia pracovného pomeru tak, ako im vyhovuje.

(r)

KRÁTKO

HDP je 73 percent priemeru EÚ

Hrubý domáci produkt (HDP) na obyvateľa podľa parity kúpnej sily sa vlni na Slovensku rovnal 73 % priemeru Európskej únie (EÚ). V Luxembursku to bolo 271 %, kým v Bulharsku iba 46 %. Do skupiny krajín, kde HDP na hlavu prevyšuje priemer EÚ o 20 až 30 %, patria Írsko, Rakúsko, Švédsko, Dánsko a Nemecko. Najbližšie k priemeru EÚ mali v roku 2011 Taliansko a Španielsko. Francúzsko a Veľká Británia sú takmer 10 % nad priemerom, kým Cyprus o 5 % zaostáva. Malta, Slovinsko a Česká republika sú o 15 až 20 % nižšie ako priemer EÚ, kým Grécko, Portugalsko a Slovenská republika zaostávajú o 20 až 30 %.

Garančný fond sa im poskladal

Bývalí zamestnanci skrachovanej firmy Slotex Fashion pôsobiacej vo Vranove nad Topľou už majú vyplatené všetky pohľadávky, ktoré im dlhoval taliansky investor. Svoje peniaze dostali z garančného fondu, do ktorého sa skladajú všetci poctiví podnikatelia a živnostníci. Uviedol to na tlačovej besede člen predsedníctva Odborového zväzu KOVO Jozef Balica. Sociálna poisťovňa vyplatila 220 bývalým zamestnancom textilky vyše 308 tisíc eur.

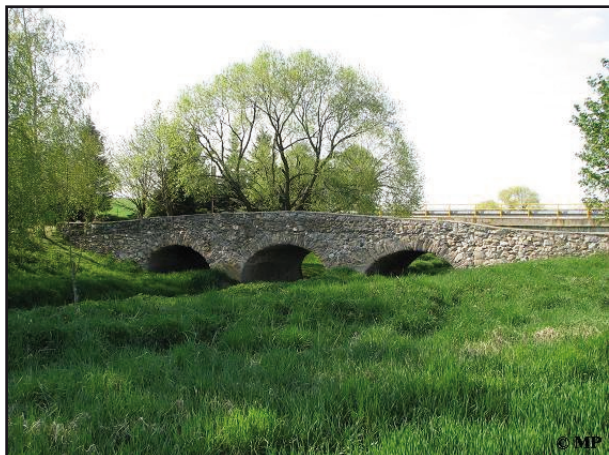
Nemôžu si robiť plány

Viac ako tretina Slovákov žije zo dňa na deň a to im nedovoľuje robiť si plány ani len na šesť mesiacov dopredu. Tvrdia to autori Tieňovej správy o chudobe a sociálnom vylúčení na Slovensku v roku 2012. Slovenská sieť proti chudobe, Sociologický ústav SAV a nadácia Friedrich Ebert Stiftung vytvorili dokument, v ktorom vyhodnocujú niekoľko štatistických údajov slovenských aj zahraničných inštitútov. Rozdielom oproti správam, ktoré Slovensko posliela napríklad ústredným orgánom EÚ, je, že chudobu tieňová správa vyhodnocuje aj z ľudskoprávneho hľadiska, hovorí jedna z autoriek, sociologička Zuzana Kusá.

Zmena investičných stimulov

Pravidlá pri poskytovaní investičných stimulov sa zmenia. Domáci ako aj zahraniční investori, ktorí sú už etablovaní na Slovensku, budú musieť pri žiadaní investičnej pomoci vytvoriť nové pracovné miesta. Investor, ktorý bude chcieť pracovné miesta len udržať, tak podľa nových pravidiel nebude pri žiadaní štátnej pomoci úspešný. Čistý nárast pracovných miest nesmie byť menší ako 15 % nových pracovných miest z priemeru za posledných dvanásť mesiacov, nesmie však byť menší ako 40 zamestnancov

Pripravil
Rudolf Brázdovič

Vzácná architektonická pamiatka stojí v obci Nová Ves nad Žitavou v okrese Nitra.

POZVÁNKA

Na turecké mosty

Zachovaný trojklenbový kamenný most zo 16. storočia kedysi rozdeľoval Tekovskú a Nitriansku župu a vyberalo sa na ňom mýto. Pochádza z obdobia tureckých nájazdov a miestny ho poznajú ako turecký most. Traduje sa, že ho postavili, aby Turci mohli prechádzať cez rieku. Most bol funkčný do konca 20. storočia, dnes spája obce Nová Ves nad Žitavou a Veľké Chyndice nový most. Ten starý nad potokom Drevenica je dnes pokrytý jemnou vrstvou zelene, čo mu dodáva romantický vzhľad.

Obec by chcela tento symbol dávnych čias zrekonštruovať, momentálne však na to nemá peniaze. Posledná oprava mýtného mosta s cieľom spevnenia sa robila už pred niekoľkými desiatkami rokov. Momentálne je vypracovaný statický posudok. Mal by sa dať urobiť projekt a potom most zrekonštruovať a zakonzervovať, aby sa zachoval. Ak bude vypísaná vhodná výzva v rámci eurofondov, obec by určite išla do jeho generálnej rekonštrukcie.

Napriek tomu, že most je národnou kultúrnou pamiatkou, nie je veľmi známy, vedľa o ňom prevažne len miestni.

Turecký most sa nachádza v pútnickom areáli Studnička, ktorý patrí k najvýznamnejším pútnickým miestam na Slovensku. V roku 1860 sa tu údajne miestnemu pastierovi zjavila Panna Mária. Z miesta zjavenia vyvierajú

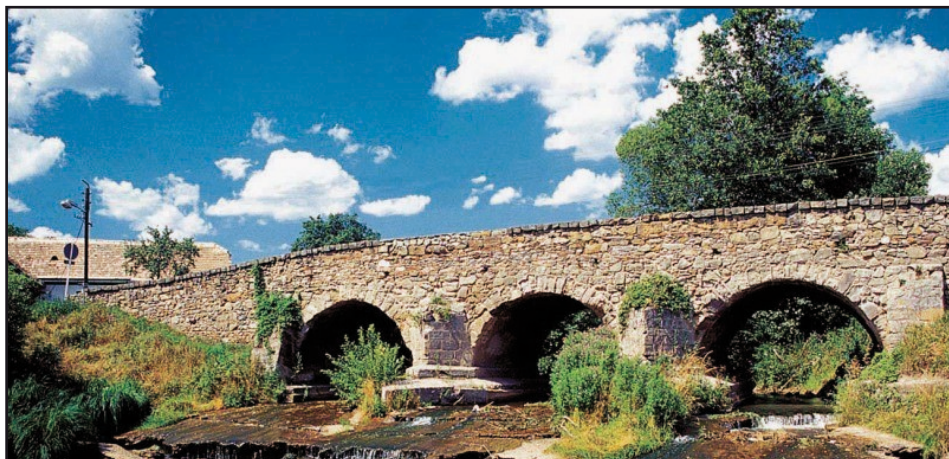
prameň, ktorému ľudia pripisujú liečivé účinky. Každý rok v auguste sa tu koná púť, na ktorú prichádza okolo 7000 ľudí. O pútnický areál sa stará Mariánsky spolok.

Turecký most cez rieku Ipeľ je aj v Poltári na juhu stredného Slovenska. Hovorí sa o ňom ako o treťom najstaršom moste svojho druhu na Slovensku.

Esteticky pôsobivý kamenný most s tromi oblúkmi sa nachádza v časti mesta s názvom Zelené. Most pochádza z obdobia tureckej nadvlády nad týmto regiónom v rokoch 1554 až 1593. V tomto prípade však nejde o pôvodnú verziu mosta, pretože ten bol neskôr pri oprave prestavaný. Na opravu boli použité pôvodné kamene a slúži dodnes. Most je turisticky vyhľadávanou atrakciou a ozdobou okolia Poltára.

Most dnes už neslúži pre autá, ale len pre peších a cyklistov. Jeho okolie je takisto zaujímavé – nachádza sa tu totiž kúpalisko a dokonca aj prameň vynikajúcej vody. Je to teda miesto na prechádzku ako stvorené. A keď už tam budete, pomyslite na všetkých ľuďoch, ktorí po ňom kedy prešli. Jeho tri oblúky by veru vedeli rozprávať...

(r)

● Turecký most cez rieku Ipeľ je aj v Poltári na juhu stredného Slovenska.

Minulý rok najviac obdivujúcich V bratislavskom Volkswagene rekordný počet návštevníkov

Hostia z celého sveta

Bratislavský závod spoločnosti Volkswagen Slovakia navštívilo v roku 2012 rekordných 10 600 návštevníkov. Je to najvyšší počet za posledných päť rokov.

„V minulom roku sme zaznamenali návštevníkov z celého sveta. Okrem Európy si náš závod prišli pozrieť napríklad ľudia z Ruska, USA, Brazílie, Argentíny, Indie, Číny či Austrálie a mnohých ďalších krajín,“ uviedla koordinátorka návštev Volkswagen Slovakia Lenka Holešová.

Lákadlom sú významné ocenenia

Približne tretinu návštevníkov pritom tvorili žiaci a študenti škôl a univerzít. Napríklad v rámci finále súťaže mladých vedcov EUCYS - The European Union Contest for Young Scientists si pozrelo závod 120 študentov z 37 krajín sveta.

Okrem technologicky náročnej výroby SUV vozidiel najvyššej triedy, produkcie mestských vozidiel či výroby hybridných automobilov lákajú návštevníkov do závodu v Devínskej Novej Vsi aj významné ocenenia. Bratislavský závod získal prestížne celoeurópske ocenenia za štíhlu a k životnému prostrediu ohľaduplnú produkcia Lean & Green Efficiency Award v roku 2012 a Automotive lean production Award v roku 2011 ako vôbec prvý v strednej a východnej Európe.

Jediný závod na svete, ktorý vyrábapäť druhov aut

Bratislavský závod Volkswagen Slovakia je jediným automobilovým závodom na svete, v ktorom sa vyrábajú vozidlá piatich automobilových značiek pod jednou strechou. Produkujú sa tu vozidlá pre 148 krajín sveta. Rozprestiera sa na ploche 1,7 km². Najväčšia hala závodu, v ktorej prebieha montáž vozidiel, má plochu rovnajúcu sa 21 futbalovým ihriskám. Dominantou areálu je unikátna lanovka, ktorá preváža vozidlá z montážnej haly na testovaciu dráhu späť. Okrem toho závod disponuje aj extrémnou offroad parcour dráhou.

Životné prostredie jednotkou

Od februára 2013 bude spoločnosť realizovať aj prehliadky zamerané na produkciu ohľaduplnú k životnému prostrediu – Think Blue Factory. Informoval o tom hovorca spoločnosti Vladimír Machalík.

(r)